



➔ FOLDER OM PALLIATION

Hvad er palliation?





*Dette faktaark er skrevet af professor Karina Dahl Steffensen (Danmark)
med bidrag fra Professor Annette Hasenburg (Tyskland),
Birthe Lemley (Danmark), Maria Papageorgiou (Grækenland), Ió Toth (Ungarn),
Asst. Prof. Murat Gultekin (Tyrkiet) og Esra Urkmez (USA).*

*ENGAGE takker hermed forfatterne, bidragsyderne og medlemmerne af ENGAGE Executive Group
for deres arbejde og hjælpsomhed.*

*ENGAGE ønsker også at takke KIU – patientforeningen Kræft
i underlivet for oversættelsen af dette faktaark til dansk
- foretaget af KIUs bestyrelsesmedlem og sekretær Marian Jørgensen
- og prof. Karina Dahl Steffensen for klinikerens gennemgang af samme faktaark.*

Hvad er palliativ behandling?

Palliativ indsats er pleje til patienter med alvorlig sygdom (ikke kun kræftpatienter). Den palliative indsats fokuserer på smertelindring og forbedring af livskvaliteten for patienterne og deres pårørende; formålet er ikke helbredelse i sig selv. Alle patienter har ret til at bevare deres værdighed og undgå at blive udsat for lidelse. En palliativ indsats kan understøtte lindring af følgevirkninger af alvorlig sygdom.

Palliativ indsats er pleje, som forbedrer livskvaliteten for patienter, som har en alvorlig eller livstruende sygdom som f.eks. kræft. Palliativ pleje er en tilgang til plejen, som ser på patienten som en helhed, ikke kun på sygdommen. Målet er så tidligt som muligt at forebygge eller behandle de symptomer og bivirkninger, der stammer fra sygdommen og behandlingen heraf samt de psykologiske, sociale og åndelige problemer, der følger med.

Palliativ indsats kaldes også palliation, palliativ omsorg og symptomhåndtering. Patienter kan modtage palliativ pleje på hospitalet, i form af ambulant behandling, på hospice eller hjemme under lægeligt opsyn.

➔ Hvornår tilbydes palliativ indsats?

Palliativ indsats tilrettelægges for at lette symptomer og forbedre livskvaliteten. Plejen kan tilbydes i alle stadier af sygdommen, helt fra diagnosetidspunktet til dødstidspunktet, hvis der er generende bivirkninger eller følgevirkninger som f.eks. kvalme, opkastning, smerter eller træthed. Når man modtager palliativ behandling, kan man godt stadig modtage kræftbehandling. Det er en misforståelse, at man kun kan modtage palliativ indsats, når man er tæt på døden. Der er en stigende tendens til, at palliativ pleje tilbydes tidligt i et kræftforløb og ikke kun i den sidste tid.

Nogle studier har vist øget livskvalitet, bedre sygdomsforståelse og færre aggressive behandlinger i de sidste levemåneder¹⁻³, hvis patienten modtager en palliativ indsats. Palliativ pleje kan også anvendes til at reducere eller kontrollere bivirkningerne ved kræftbehandlingen. Ved fremskreden kræft kan palliativ pleje medvirke til, at patienterne lever længere og bedre, selv om de ikke kan helbredes.

Palliativ pleje kan også tilbydes til patienter på hospice, når de er tæt på døden.

➔ Fordelene ved palliative tiltag

- Giver smertelindring og letter andre belastende sygdomssymptomer
- Er livsbekræftende og bevirker, at døden betragtes som en naturlig proces
- Har hverken til hensigt at fremskynde eller udsætte døden
- Tilbyder et understøttende system, som kan hjælpe patienterne med at føre så aktivt et liv som muligt indtil døden
- Tilbyder støtte til familien med at klare sig under patientens sygdom og i deres egen sorg
- Har til hensigt at forbedre livskvaliteten og have positiv indflydelse på sygdomsforløbet
- Kan gives tidligt i sygdomsforløbet i sammenhæng med andre behandlinger, som skal forlænge livet, såsom kemoterapi eller strålebehandling og omfatter de undersøgelser, der er behov for, for bedre at forstå og håndtere alvorlige kliniske komplikationer.

➔ Hvem tilbyder palliativ behandling/pleje?

Din kræftlæge (onkolog), dine sygeplejersker og andre medlemmer af teamet behandler sædvanligvis bivirkningerne eller følgevirkningerne af din sygdom eller behandling og hjælper dig med at håndtere dem. De kan f.eks. udskrive medicin til forebyggelse eller kontrol af kvalme og opkastning eller til smertelindring. De kan hjælpe med fysioterapi, hvis du har lymfødem. Alle disse tiltag er palliative indsatser.

Men du kan have brug for hjælp til at behandle senfølger, efter behandlingen er afsluttet, eller hvor behandling ikke længere er mulig. I disse tilfælde bør palliativ pleje gives af et palliativt team, som er specialiseret på det område.

Den palliative pleje ydes som regel af et team bestående af læger, sygeplejersker og andre specialister, som arbejder sammen med din kræftlæge for at behandle dine symptomer. Dette kan være en mulighed for personer med symptomer eller problemstillinger, som er svære at håndtere (f.eks. stærke smerter), familiære problemer eller komplekse medicinske problemer. Her kan din læge bede et palliativt plejeteam om at opstarte et forløb med dig.

Dette "palliative team" består typisk af en læge med speciale i palliativ pleje, en palliationssygeplejerske, en socialrådgiver og evt. en fysioterapeut. På mange hospitaler og onkologiske klinikker er sådanne teams en del af de sundhedsydelser, der tilbydes. I nogle tilfælde kan patienterne få hjemmebesøg af et mobilt, palliativt plejeteam (læger, sygeplejersker, psykologer, fysioterapeuter etc.), som tilbyder palliativ pleje og fungerer som et team, som patienten og de pårørende kan henvende sig til vedrørende deres palliative behov.



Referencer:

1. Temel JS, Greer JA, El-Jawahri A, et al: Effects of early integrated palliative care in patients with lung and GI cancer: A randomized clinical trial. J Clin Oncol 35:834-841, 2017.
2. Gaertner J, Wolf J, Voltz R. Early palliative care for patients with metastatic cancer. Curr Opin Oncol. 2012 Jul;24(4):357-62. Review.
3. Greer JA, Pirl WF, Jackson VA, Muzikansky A, Lennes IT, Heist RS, Gallagher ER, Temel JS. Effect of early palliative care on chemotherapy use and end-of-life care in patients with metastatic non-small-cell lung cancer. J Clin Oncol. 2012 Feb 1;30(4):394-400.

Andre kilder:

- <https://www.cancer.gov/about-cancer/advanced-cancer/care-choices/palliative-care-fact-sheet>
- <http://www.cancerresearchuk.org/about-cancer/cancer-in-general/treatment/palliative>
- <http://www.who.int/hiv/topics/palliative/PalliativeCare/en/>
- <https://engage.esgo.org/>

Kontaktoplysninger til KIU:

Hjemmeside: www.kiionline.dk

Kontakt: formand@kiionline.dk

Facebook: <https://www.facebook.com/KIUPatientforeningen/>

Kontaktoplysninger til ENGAGe:

Hjemmeside: <https://engage.esgo.org/>

Kontakt: engage@esgo.org

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/155472521534076/about/>
ENGAGe vil gerne takke medlemmerne af ENGAGe Executive Group



Alle billeder er originaler og viser virkelige patienter og læger. De er taget af Mr. Milan Jaroš og RNDr. Ivana Dostálová, Ph.D., i center for palliativ pleje, General Faculty Hospital i Prag.